

Herci se divili, že na ně neřvu

Rozhovor s hostujícím režisérem souboru Bazilišek benátský z. s., Petrem Matouškem

Jak vznikla tvoje spolupráce s benátským souborem?

Vznikla už před dvěma lety, kdy jsme spolu začali dělat zpracování Lysistraty. Nechtěli se sami pouštět do režirování, a jelikož je v souboru i Honza Jíše, dohodil mě. Začali jsme Lysistratou – inscenací Kdo s koho, a loni na jaře jsme začali zkoušet Dalskabáty.

V Boleslavi máš velmi zkušený soubor. Je rozdíl přijít zkoušet do souboru historicky mladšího a méně oštěřeného?

Je, samozřejmě. Potýkáš se s věcmi, jako je otáčení se na scéně. Ale nemůžu o hercích říct křivého slova, jsou strašně učenliví a chtějí, hodně chtějí. Mají i zkušenost, že je režíroval profesionál, a byl na ně hrozně zlý. Když jsem s nimi začal dělat já, divili se, že na ně vůbec neřvu. Nějakým způsobem tedy soubor poučený byl, jen nevím, jestli tím nejlepším. Spousta herců je i vyloženě disponovaných, zvládají, mají chuť se učit. V čem je ale rozdíl, je přístup k dramaturgii. Já je vnímám jako klasičtější zaměřené.

Bylo v zadání, že chtějí dělat pohádku?

Nebylo. Text jsem přinesl já, a oni souhlasili. Oproti Lysistratě, kde jsem přinesl pět textů, ty jsme si přečetli a vybrali jeden, bylo tohle rozhodnutí na mě. Asi po zkušenosti, že je marné se mnou cokoli dělat, mi řekli, ať si text vyberu sám. Buď mi věřili, nebo si řekli, že už je to jedno.

Co že jsi tedy sáhnul zrovna po Drdově pohádce?

Mě tahle pohádka dlouho zajímá. Mám sice rozporuplný vztah k Drdovi, ale myslím, že Dalskabáty jsou jedna z pohádek, které se mu povedly. Je pravda, že by tam z textu někde mohla trčet ideologie, možná trčí, ale přesto si myslím, že je to pohádka o lidství. O tom, že polidštit lze nějakou kreaturu, když chce. Chtěl jsem tu hru zkusit a soubor na to kývl. Hra není pro malé děti, spíš starší, čtrnáct pat-

náct let a pro dospělé. Není to klasická pohádka, je to pohádkový příběh. Původní Drdův text jsem zkrátil o třicet, čtyřicet stránek a dopsal jsem tam Hadravovou, jelikož ta v tu chvíli neměla co hrát a bylo potřeba ji obsadit. Myslím si upřímně, že škrtat jsme měli víc a sypu si popel na hlavu. Říkal jsem souboru, hele lidi, myslím, že budeme škrtat. Reakce byla: teď, když jsme se naučili texty?

S divadlem pro děti máš letitou zkušenost, pořádáš krajskou přehlídku divadla pro děti Popelka na dlani. Jak vidíš situaci na tomto poli?

Chybí texty. Vidíš, že i my jsme sáhli do historie. Kdyby byl zajímavější současný text, třeba bychom sáhli po něm. Ale sáhli jsme sem, protože texty nejsou, a když jsou, tak jsou hanebné. Samozřejmě se nedá generalizovat, ale většina ze současných textů je opravdu hanebných. Jsou to kasařtykové věci, prvoplánové, prostě hrozné.

Měl jsi někdy chuť tohle zkusit změnit?

Ne. Úplně upřímná odpověď, ne. Mám hezký text, hezkou předlohu, kterou jsme s dětmi udělali, jmenovalo se to Nemluví balík. Je to anglický text Geralda Durrella, mám dokonce povolení to dramatizovat a upravovat, ale už se mi do toho nechce. Dvakrát do stejné řeky

nevstoupíš. S hraním pro děti pak mám neocenitelnou, nedocenitelnou a doufám, že i neopakovatelnou zkušenost. Hrál jsem v Městském divadle Mladá Boleslav, kde jsme hráli amatéři společně s profíky Königsmarkovu hru Za humny je drak. Já jsem tam hrál toho pitomého Honzu, ještě jsem musel mít rozčuchanou zrzavou paruku, prostě strašný. Hráli jsme snad šedesát repríz všude po vlastech českých, celou sezonu. A s dětmi není hezký pracovat. Klasickou pohádku pro děti ne. O to víc obdivuju lidi, kteří dělají pro děti Popelku, kteří umí napsat text pro děti.

Co se ti na práci s dětmi nelíbí?

Už jenom napsat dobrý text je problém. Já jsem už nějaké texty napsal, lepší i horší, ale nebyly pro děti. Dospělí mají aspoň blok, že neodcházejí, neřvou na tebe jsi debil, hovno, takhle neee. Děti to klidně udělají.

Hostuješ jako režisér. Víš přitom, že se snažíš, co můžeš, abys jen nerežíroval, ale aby sis i zahrál. Netoužíš tedy spíš po hostování jako herec?

To by teda záleželo na tom, kdo by mě režíroval. Všichni chtějí hrát, všichni chtějí být na jevišti. Ale já budu radši hrát jen doma.

Bazilišek Benátský z.s., Benátky nad Jizerou: Dalskabáty, hříšná ves aneb Zapomenutý čert

Ve čtvrtek dopoledne se poprvé na Wintrově Rakovníku představil soubor Bazilišek Benátský z. s. z Benátek nad Jizerou. Přivezl s sebou inscenaci hry Jana Drdy Dalskabáty, hříšná ves aneb Zapomenutý čert v režii hostujícího Petra Matouška. Samotný Drdův text, poprvé vydaný v roce 1960, je zatížený poplatností době vzniku a pro současné tvůrce tak vyvstává otázka, jak k tomuto textu přistoupit, o čem a jak vyprávět. Jako nejnosnější se v tomto případě jeví linka vdovy Plajznerky a čerta Trepifajksla a jeho polidštění, protože jejich příběh je už od autora nejlépe vystavěný a nese s sebou i veliké he-

recké příležitosti. Z inscenace divadla z Benátek nad Jizerou ovšem není zcela jasný záměr, o čem a proč se příběh Dalskabát hraje. Chybí zejména jasné jednání postav v konkrétních situacích, které by rozkrylo jejich motivace, postoje a vztahy. Divák je tak odkázán pouze do roviny textu, na jehož základě jsou mu verbálně předávány informace, které se ovšem před jeho zraky neodehrají. Vznikají tak logické nejasnosti, kdy si divák musí na základě slyšeného domýšlet postoje a motivace jednání jednotlivých postav.

Inscenaci by určitě prospělo i výraznější textové krácení. Soubor hraje téměř všechna

témata obsažená v Drdově hře, bez výraznějšího příklonu k jednomu z nich, takže ve výsledku vyznívají všechna stejně důležitě. I již zmíněný příběh Plajznerky a Trepifajksla se potom jeví jako vedlejší linie, ačkoliv je příslušnými herci (Karolína Srncová, Lukáš Jirků) odehrán ukázněně a soustředěně. Z podobného ranku se jeví i výkony představitelů Kováře (Lukáš Fila) a do jisté míry i Mančinky (Anna Poláková), která se po rozpačitém začátku přece jen vydala správným směrem.

Nepomáhá ani zvolené scénografické řešení, a to především v druhé polovině. Systém příchodů a odchodů postav na scénu není až na jednu výjimku v první polovině (Plajznerčina chatrč) dostatečně vybudovaný a v druhé polovině se i kvůli hromadění rekvizit (opravdu je v druhé části nutná postel?) dostává divák do zmatku, kde se zrovna co odehrává a jak funguje prostorová logika v jednotlivých prostředích.

I přes výše zmíněné výtky si ale myslím, že máme co do činění se souborem herecky vybaveným a přiklonil bych se pro jasné tématické uchopení Drdovy hry a výraznější nonverbální rozehráni situací, ve kterém se informace nemusí sdělovat pouze textem. Dopomohlo by to i ke zkrácení celé inscenace, která se při svých sto padesáti minutách (s přestávkou) jevíla přeci jen trochu dlouhá.

Adam Doležal

Hra by se měla hrát tak, jak je napsaná

Rozhovor s režisérem představení Georgese Feydeaua Brouk v hlavě Dobřichovické divadelní společnosti, Petrem Řihou.

Máte poměrně početný soubor. Jak se scházíte? Jakým způsobem zkoušíte?

Někdy je opravdu těžké se sejít. Část členů souboru pracuje v Praze, takže je možné se scházet většinou pouze o víkendech. Především pak v neděli dopoledne kolem desáté hodiny. Časná hodina je pro některé lidi dost krutá. Před premiérou pak zkoušíme po večerech také třikrát týdně. Zjišťuji, kdo jak může a zkoušky rozepisují podle výstupů. Hromadné zkoušky pak probíhají o sobotách a nedělích.

Jak dlouho vám trvá nazkoušet jedno představení?

Zhruba tři měsíce. Máme hodně zkušený soubor.

Vím, o vás, že hrajete i v pražských divadlech...

V Dobřichovicích bohužel nemáme žádné divadlo. Hrajeme pouze v létě na nádvoří zámku a v zimě doma nemáme kde hrát. Zkoušíme po hospodách, po domácnostech, a když můžeme, tak si v zimě pronajímáme divadla v Praze. Začínali jsme v Semaforu a hráli tam několik let. Pak jsme zkusili Rokoko a nedávno i Divadlo ABC.

Jakou jste měli v ABC návštěvnost?

Měli jsme plno. Je to velké divadlo, do kterého se vejde okolo pěti set diváků. Postranní balkóny byly volné, ale spodek byl plný. Odhaduji návštěvnost na tři sta dvacet lidí.

Je rozdíl v tom, jestli hrajete v Praze nebo mimo ni?

Žádný zásadní rozdíl v tom nevidím. Například dnes v Rakovníku bylo skvělé publikum. Moc se nám tu líbilo. Byla tu moc hezká atmosféra.

Ve hrách vašeho souboru se často objevují i známé individuality. Předloni jste měli v představení Sladké tajemství Jolana Voldánovou a letos jsme na pódiu mohli vidět dokonce exministra dopravy a zemědělství Petra Bendla. Jak tyto osobnosti pro divadlo získáváte?

Petr Bendl je naším členem již osm let. Nehraje tedy pouze v představení, které jste viděli dnes. V době kdy byl ministr dopravy, dokonce hrál ministra pošt v představení „Já jsem otec Bemle a já matka Žemle.“ Hraje s námi poměrně často. A je možné u nás vidět i další osobnosti. Hraje u nás například Honza Rosák, který alternuje Augustina Ferraillona.

Neuvažovali jste, že byste se divadlem živil jako profesionálové?

Ne. Je to jenom zábava. Chtěl jsem být v době svého mládí hercem, ale na DAMU mě

nevzali. Teď to mám jako koníčka. Hraju i s profesionály a například v Noci na Karlštejně vystupuji v roli Arnošta z Pardubic. Tento stav věci je mi příjemný.

Když už jsme u známých jmen. Všiml jsem si v programu, že korepetice u vás dělala Tena Elefteriadu. Spolupracujete s ní pravidelně?

Bylo to poprvé a bylo to tím, že její dcera hraje jednu z rolí společnic v naší hře. Ta první, která nastupuje, je mladá Tena. Třeba se naše spolupráce někdy v budoucnu zopakuje, ale naplánováno není nic.

Říká se, že Dobřichovice jsou místem divadlu zaslíbeným. Je to tak?

Město nám úžasné pomáhá. Je skvělé. Až na to, že zde není s výjimkou letních dobřichovických divadelních slavností kde hrát, chová se k nám město skvěle. Přispívá nám jak na hry, tak na zmíněné slavnosti. Musím říci, že dobřichovické zastupitelstvo i pan starosta vycházejí divadlu ve všem vstříc. Současný starosta Petr Hampl je členem souboru stejně jako předchozí starosta Michal Pánek. V Dobřichovicích máme i kvalitní sponzory. Ze sponzorských darů

jsem získali na představení zhruba sto tisíc korun. Máme zadarmo, jako sponzorské dary, dopravu i tisk plakátů a programů.

Vraťme se k dnešní hře. Proč jste si vybrali právě konverzační komedii Georgese Feydeaua Brouk v hlavě?

Hrajeme především konverzační komedie. Jen ať se lidi vyblbnou. Právě Feydeaua mám velmi rád. A myslím, že i diváci. Nemyslím si, že by si v dnešní době chtěl někdo rvát duši. Nechceme hrát smutné nebo závažné hry, hrajeme raději komedie. Myslím, že na to i máme dobré lidi.

Vaše představení trvá 150 minut. Současný trend je o tom, že by představení mělo trvat okolo hodiny...

Většinou hry nechávám tak, jak je autoři napsali. Všechny komedie tohoto typu jsou dlouhé okolo dvou hodin, ale já je škrtám jen velmi málo. Myslím si, že hra by se měla hrát tak, jak je napsaná. Možná, že je trend jiný, ale já už se v tomto ohledu měnit nebudu.

Honza Švácha

Dobřichovická divadelní společnost z. s. Dobřichovice: Brouk v hlavě

Georges Feydeau patří bezesporu k největším komediografům, jaké divadelní historie zná. On byl spolu s Labichem průkopníkem takzvané situační komedie, se kterou se od té doby setkáváme v proudu zábavného divadla dodnes.

Feydeau mistrně vykresluje typy takzvané měšťanské společnosti a své postavy doslova žene do neuvěřitelných situací, ve kterých musí bezprostředně jednat, aby zachránily svou kůži a tvář, a když se jim to podaří, jsou okolnostmi vrženy do ještě složitější situace. To vše v přesně nadávkované komediální nadsázce. Právem jsou jeho hry přirovnávány k velmi dobře promazanému stroji. To jsou hlavní důvody, proč se jeho hry (např. Dáma od Maxima, Taková ženská na krku, Tululum, Dámský krejčí a další) uvádějí dodnes na profesionálních i amatérských scénách. A Brouk v hlavě patří nepochybně k nejlepším komediím, které byly kdy napsány. Jsem rád, že mohu napsat, že inscenace Dobřichovické divadelní společnosti z. s. Dobřichovice to vše v zásadě potvrdila. Režisér Petr Říha velmi dobře věděl, jakou hru má před sebou, a hlavně dokázal zákonitosti situační komedie na jevišti v drtivé většině případů realizovat. Dobře vybudované komediální situace, účinné načasování gagů (slovních i situačních) a konverzační lehkost jsou spolu s nadstandardními hereckými výkony (u většiny postav) ozdobou dobřichovické inscenace. Brouk v hlavě stojí a padá především s výkonem hlavního představitele dvojrole Viktor Emanuel – Champsboisy/Bouton. Je nutné říci, že Karel Král se s touto dvojrolí vyrovnal výborně, projevil cit pro situaci, hereckou nadsázku a hlavně pro účinnou hereckou

prudkou změnu emocí, takzvaný střih. Výkon Jiřího Šafránka v roli Kamila Champsboisyho, Hedviky Hájkové jako Marcely Champsboisyové, Jany Kroupové v roli Luizy a Petra Bendla jako doktora Finache patřily rovněž k ozdobám inscenace. Ani ostatní však nezůstali příliš pozadu. U představitele Romaina Tournela bychom však uvítali méně častější používání hřebenu jako charakterizačního znaku, neboť tento se záhy stal stereotypním. Největší temporytmický problém hry bývá vždy začátek druhého děj-

ství, který trpí rozvláčeností a z dnešního pohledu množstvím již nic neříkajících motivů. Tento problém byl, bohužel, patrný i v inscenaci Do-

břichovických. Stejně tak přítomnost jedné ze slečen hned vedle pokoje Rugbyho působila spíše rušivě než ozvláštňeně, neboť bylo zcela nepochopitelné, že by Rugby existenci této slečny nevyužil k naplnění svého hlavního cíle. Ani nadbytečná úvodní píseň spolu s některými zmíněnými „vadami na kráse“ však nemohla zkazit velmi příjemný zážitek z dobřichovické inscenace, jejíž hlavní cíl byl diváky pobavit. A to se opravdu podařilo.

Milan Schejbal

PROGRAM

Pátek 17. března 2017

10.00 – 11.50 hodin

Jaroslav Havlíček, Ivan Rajmont,
Martin Velíšek

PETROLEJOVÉ LAMPY

Tragický příběh stárnoucí dívky Štěpy, žijící na
přelomu století v dusném prostředí českého
maloměsta.

Divadlo KoMa z.s. Praha

19.00 – 20.20 hodin

Pavel Kohout

DVĚ GORILY PROTI MAFII

Napínavá komedie se skoro sedmi vraždami,
s písněmi Jana Rejthana.

Divadelní soubor Jiřího Voskovce Sázava

Sobota 18. března 2017

10.00 – 12.10 hodin

Ludmila Ulická

RUSKÁ ZAVAŘENINA

Co je to za lidi aneb Višňový sad po sto letech.

Divadelní spolek TYL Říčany

15.00 – 16.00 hodin

George Feydeau

NEBOŽKA PANINA MATKA & JEŠTĚ JSME NEKAKALI

Dvě jednoaktovky z pera mistra frašek.

Bláznivá nedorozumění, svérázné postavičky
i překvapivá rozuzlení.

Divadýlko na dlani Mladá Boleslav

19.00 – 20.00 hodin a 20.15 – 21.15 hodin

Vítězslav Nezval, John Red

VALÉRIE A TÝDEN DIVŮ

Dark kabaret horror peep show podle
Vítězslava Nezvala.

Latrina Magika při V.A.D. Kladno

23.00 hodin

VYHLÁŠENÍ VÝSLEDKŮ A ZAKONČENÍ PŘEHLÍDKY

Anketa: Patří kouř do divadla?

Manželé Vondruškoví z Libice nad Cidlinou:

Helena: Jako mladá jsem si myslela, že kouřit musí umět každý herec, proto jsem taky kouřila. Když to maminka zjistila, tak jsem řekla, že to musím umět kvůli divadlu. Za mého mládí se kouřilo na jevišti strašně moc – když nebylo co dělat, zapal si. Dneska mám úplně opačný názor a myslím, že se dá spousta věcí vyřešit úplně jinak, že na jevišti je minimum příležitostí, kdy se nedá odbourat. Ne, nemám ráda kouření na jevišti. Naopak kouřostroje – když je to potřeba, má třeba zmizet čaroděj – určitě jo. Ty myslím dnes už snad nejsou škodlivé a nedráždí ke kašli, tak ty ano, ale kouření na jevišti ne.

Jaroslav: Snažíme se mu vyhybat. Já pro-

stě necítím potřebu kouření propagovat i na jevišti a mnohdy ho беру jako určitý zástupný moment pro nahrazení jiného způsobu vyjádření situace, která na jevišti je a jsem přesvědčen, že se ta situace – třeba nervozity, bezradnosti apod. – postavy, která si zapálí, dá vyjádřit jiným způsobem. Na kouzla nějaký ten čmoudík, to ano. Obzvláště v pohádkách je to pro děti určitým způsobem pohlazení, že vidí nějaké kouzlo.

Adam Doležal:

Tam, kde je od autora předepsaný kouř, by měl být. Jsou různé kovostroje – na páru, na suchý led... Myslím si, že tam patří. Jestli jde o to, zda si má herec zapálit na jevišti

anebo ne, to je na rozhodnutí každého režiséra a herce. Ve spoustě hrách z dřívější doby je napsané, že si postava má zapálit. Vezmi si například Tennesseeho Williamse. Ale také u Pintera se furt jenom stojí a kouří. Dá se to ovšem vymyslet i jinak.

Petr Matoušek:

Myslím si, že kouř v divadle je poměrně kontroverzní věc. Lidi v řadě si toho totiž mohou všimnout. Může to také dost vyrušovat. Jinak podle mě, jsem zapřísažený nekuřák, kouř do divadla nepatří. Vedle toho je jasné, že nejhorší kouř dostávají soubory na rozboru. My jsme dnes dostali takový lehký dým. Hlavně tedy já.

